

שיעור בענווה ובכבוד הבריות

פרשת וילך פותחת בפסוק: "וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל" (לא, א). המילה הפותחת, "וַיֵּלֶךְ", מעוררת קושי כפול: ראשית, **להיכן הלך משה?** שנית, **מדוע הוצרך ללכת?** הרי בפרשת ניצבים קראנו שכל עם ישראל היה מכונס לפניו, כפי שכתוב: "אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם **פְּלִכֶם**..." מאחר והעם כבר ניצב מולו, מה פשרה של הליכה זו? הרמב"ן מאיר את עינינו באשר להתרחשות שבין חתימת פרשת ניצבים לתחילת פרשת וילך. משסיים משה רבנו את דברי הברית והתוכחה, התפזרו כולם, אנשים, נשים וטף שנאספו למעמד הברית, ושוב איש לאוהלו. מדוע לא ציינה זאת התורה במפורש? מבאר הרמב"ן שהדבר היה מובן מאליו מתוך ההקשר. בתחילת המעמד נאמר: "אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם **פְּלִכֶם** ... לְעִבְרָךְ בְּבְרִית ה'... לְמַעַן הָקִים אֶתֶּךָ הַיּוֹם לִפְנֵי לֵעָם..." (שם כט, ט-יב); משהושגה התכלית ונכרתה הברית, פנו כולם איש לדרכו, ושוב לא היה צורך לפרש זאת בכתוב.

כאיש הנפטר מחברו

בנקודה זו מלמדת התורה שמה רבנו **הלך ממחנה לוי**, המעגל הפנימי הסמוך למשכן שבו שכנו משה, אהרן והלויים, אל מחנה ישראל, המעגלים החיצוניים שבהם חנו שנים עשר השבטים, איש על דגלו. במילים אלו ביקשה התורה **להדגיש יסוד מוסרי עמוק**. לאורך ארבעים שנות הנהגתו במדבר, כשביקש משה לקבץ את העם, עשה זאת באמצעות תקיעה בחצוצרות, כציווי הכתוב בפרשת בהעלותך: "וַיִּנְוְעֵדוּ אֶלְיָךְ כָּל הָעֵדָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד" (במדבר י, ג). אולם בפעם הזו, לקראת פרידתו מן העולם, לא הפעיל משה את שררתו ולא קרא להם להתאסף אליו, אלא טרח וכתת את רגליו והלך בעצמו למשכנותיהם.

על פשר הנהגה זו כותב הרמב"ן: "ויאמר הכתוב עתה, כי משה הלך ממחנה לוי אל מחנה ישראל **לכבדם**, כמי שירצה להפטר מחבירו ובא ליטול רשות ממנו".

הרמב"ן מתמצת את המניע להליכה במילה אחת: "**לכבדם**" משה רבנו ראה במעמד הפרידה חובה מוסרית של רועה כלפי צאן מרעיתו, לחלוק להם כבוד, חיבה והערכה על דרכם המשותפת. הרמב"ן בוחר בדימוי מיוחד: משה אינו מופיע כמלך הנפרד מנתיניו או כמצביא הפוקד על פקודיו, אלא "כמי שירצה להיפטר מחבירו ובא ליטול רשות ממנו". ביומו האחרון הסיר משה כל מחיצה של מעמד ושררה, ופנה אל העם מתוך אחוה, רעות וענווה מוחלטת.

בלשון חז"ל, "ליטול רשות" פירושו להודיע על יציאה לדרך, לברך, ולוודא שהנשארים מקבלים את הפרידה ביישוב הדעת ובשלום. משה רצה להבטיח שאינו מותירם בתחושת עזיבה פתאומית, אלא מכין את ליבם ומחזק את רוחם **לקראת הכניסה לארץ בהנהגת יהושע בן נון**.

הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים. 052-9453811 | אתר <https://shaalti.co.il>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו כאן <https://did.li/gq4ZH>, או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>

פרידתו של רועה נאמן

משה ידע בבירור שביום זה נשלמה שליחותו עלי אדמות, כפי שאמר בפתח דבריו: "בֶּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לְצֹאת וְלָבוֹא" (לא, ב). הליכתו היוזמה לפתח אוהליהם נועדה להשקיט את דאגתם, לעודדם, ולטעת בליבם ביטחון בהבטחה: "חֲזֹקוּ וְאִמְצוּ אֶל תִּירְאוֹ וְאֶל תַּעֲרָצוֹ מִפְּנֵיהֶם כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ". גדלות נמדדת ביכולת לחשוב על צורכי הכלל והפרט גם ברגעי מעבר אישיים ומאתגרים, ומתוך ראיית טובת הזולת לפני טובת עצמו.

בדבריו אלו מבליט הרמב"ן את ענוותנותו העמוקה של משה רבנו ואת אהבתו לעם ישראל: למרות היותו אדון הנביאים והמנהיג שהוריד תורה מהשמים, לא ראה פחיתות כבוד ללכת אל העם ולחלוק לו כבוד. ביומו האחרון, במקום להתכנס "בד' אמותיו" ולהתרכז בענייניו האישיים לקראת פטירתו, בחר להקדיש את שעותיו האחרונות להענקת כבוד, חיזוק ואהבה לכל יחיד ויחיד מישראל. מעשה זה נותר לדורות כסמל ומופת למנהיגות יהודית טהורה המושתתת כולה על אהבת ישראל וביטול עצמי מוחלט.

הכתוב: הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר סדרת הספרים 'תורתך שאלתי' על התורה, רב המכר 'כי ישאלך' – על הגדה של פסח, 'ימה שאלתך' – על מגילת אסתר. **לתגובות** – office@shaalti.co.il

רוצה להיערך לשבת עם רעיונות ודברי תורה לפרשיות ניצבים-וילך? היכנסו לקישור
<https://katzr.net/f9f33e>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו על הקישור <https://did.li/gq4ZH>

או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

הרב חגי ולוסקי – מרצה ומחבר ספרים. 052-9453811 | אתר <https://shaalti.co.il>

מעוניינים ברעיונות חינוכיים מפרשת השבוע? רוצים להיערך כראוי לשולחן שבת?

לחצו כאן <https://did.li/gq4ZH>, או שלחו את המילה 'רעיון' למייל office@shaalti.co.il

'תורתך שאלתי', הספרים שיעשירו את שולחן השבת שלכם, לפרטים <https://did.li/fyHCN>

